



Oktatástörténet

Textilgyűjtemény a pedagógiai múzeumban

A Pedagógiai Múzeum textilanyagú tárgyai egyetlen gyűjteményi egységet alkotnak. Gyűjteményünk elsősorban a különböző iskolatípusokból – a népiskolától kezdve a nőipariskolán át a tanítónőképzőig – származó különböző minőségű és technikájú kézimunka és viseleti darabokat, valamint a velük kapcsolatos demonstrációs eszközöket tartalmaz.

A gyűjtemény első időszakában, a 60–70-es években a gyarapodás viszonylag lassú volt. Az első textíliák, az iskolai mintakendők és mintaszalagok a múzeum 1968-as létrejötté után kerültek – az akkor még közös – tárgyi gyűjteménybe. Tudatos gyűjtés a kézimunkák és a viseleti darabok terén csak a 80-as évektől folyt. 1998-ban, jelenlegi épületünkbe való költözésünkkor a már több száz darabból álló textilgyűjteménynek külön raktárhelyisége lett. Ma már az iskolai kézimunkák mellett viseleti darabjaink száma is jelentős.

A 20. sz. első évtizedeiből származó öltözékeinket egyrészt fotók, korabeli divatlapok, ábrázolások alapján vásároltuk, illetve a hiányok pótlására rekonstrukciókat készítettünk. Ilyenek voltak pl. az *Ezer éves a magyar iskola* c. milleniumi kiállítás népiskolai tantermében lévő öltözékek is. De találunk a gyűjteményben a 20. század különböző időszakából származó matróruhákat is. Az 1920-as évektől kezdődően a nemzeti érzés, a hagyományok ápolása és a magyaros öltözék került előtérbe. A 30-as évektől az iskolai egyenruhák is magyaros szabásúak és díszítésűek voltak. Az iskolák számára az egyenruha viselését a VKM 7297-1928. sz. rendelete tette kötelezővé az állami iskolákban. Ebből az időszakból vannak magyaros ünnepi ruháink, vitézkötéses iskolai blúzaink, bocskai öltönyeink és kabátunk. 1997 körül kezdtük el az iskolai egyenruhák leírásainak, fotóinak gyűjtését az iskolai értesítőkből. Ezek gyűjtése kezdetben esetleges volt, de 2002-től kutatási terv keretében, elsősorban a fővárosi középszintű egyházi iskolák egyenruháinak gyűjtését és leírását végezzük.

A múzeum jelenlegi kamara kiállításán, mely gyűjteményünk iskolai egyenruháiról ad rövid áttekintést, bemutatjuk új szerzeményeink egy részét is. Így például a Baár Madas Leánygimnázium 1941-ből származó buzásági hímzésű fehér ünnepi blúzat, vagy budai Szent Margit Intézet 1935 után viselt téli magyaros egyenruháját a kócsagtollas diáksapkával, a gyöngyszövetből készült piros



I. I. Fehér ripszvaszon-blúz buzásági hímzéssel, sjtétkék szívetalj. (Ünnepi öltözet.)



torockói hímzésű ruhát, a nyári ünnepi nyerselyem ingblúzt a sötétkék nyakkendővel és a hozzá tartozó gyökérkalappal. Ugyancsak tőlük van a fekete klott anyagból készült nadrágszoknya – tornanadrág – aminek fehér tornablúzán volt a kiállított textilemléma.

De az idei év szerzeményei még a Patrona Hungariae Gimnázium, és a győri Tanítóképző iskolai egyenruhái is. Sajnos ezek helyszűke miatt nem kerültek kiállításra.

B. VÁRHELYI KATA



Folyóiratunk internetes változatában a gyűjteményből további képek találhatóak.

